

Prøver med Plove, Harver og Cromler ved Landmandsmødet i Nykjøbing.

Af Forpagter Bokelmann og Forvalter A. la Cour.

Paa Delegeretmødet i Kjøbenhavn 1871 blev det bestemt, at der skulde stræbes hen til, at en lignende Ordning kunde blive indført ved vore Landmandsmøder, som alt er gjældende ved de større engelske — den nemlig, at der ved hvert Møde udsættes Pengepræmier for en bestemt Klasse af Redstaber, og at disse forud for Præmieringen underkastes en grundig Prøve. I Henhold hertil blev det bestemt, at der ved den tolvte danske Landmandsforsamling skulde uddeles 300 Rdl. som Præmier til Plove, Harver, Grubber og Cromler, og at disse skulde prøves forud for Mødet. Det er vist en meget rigtig Tanke, der har ledet Delegeretmødet til at slaa ind paa denne Vej. Pengepræmien er en yderligere Opmuntring for Fabrikanterne, og skulde være en Erstatning for de Udgifter, der altid ere forbunden med at sende til Udstilling, og en Prøve er næsten nødvendig for at kunne have en begrundet Mening om et Redskab. Men vore Forhold ere smaa, og vi maa paa Redskabsvæsenets som paa mange andre Omraader liste os frem, og saaledes kunde det synes, at der ikke med 300 Rdl. kunde naaes ret vidt. Det var derfor heldigt, at der begyndtes med de nævnte 4 Grupper, hvilke dog indbefatte de Redstaber, der

længst have været arbejdet paa heri Landet, og som man kan antage staa højest. Da det desuden væsentligst er vore Smede, som fabrikere disse Redskaber, og da der for disse sjældent er særlige Udgifter forbundne med Frembringelsen af disse, maatte man mene, hvad der ogsaa viste sig, at disse 300 Rdl. vare tilstrækkelige. Om det end ikke er klart, hvorledes denne Sag skal føres frem, er den dog begyndt, men man maa selvfølgelig være forberedt paa, at naar der skal tages fat paa de større Redskaber og Maskiner, maa Midlerne prøves. Der vil nu altid være den Vanskelighed, at da vi afholde vore Landmandsmøder paa en bestemt Tid af Aaret, ville Forholdene ofte være uheldige for Udførelsen af disse Prøver, der for hver enkelt Klasse kræver en bestemt Aarstid. Det naturligeste synes derfor at være, at disse Prøver afholdes uafhængigt af Landmandsmøderne paa den heldigste Tid, og disse som hidtil nøjes med Udstilling og Forevisning af de mindre bekendte Redskaber i Arbejde, ligesom selvfølgelig ogsaa Resultatet af den forudgaaende Prøve maatte fremlægges.

Forholdene kunde saaledes iaar ikke siges at være heldige for Prøvernes Udførelse. En Plovprøve bør ubetinget holdes om Efteraaret, thi Stubbens Behandling er Prøvestenen for en Plov. Der havdes til disse Prøver kun Drakjord (trede Bløjning) — Grønjord og Blandsædsstub havdes, men Jorden var altfor tør — og der er flere Momenter ved Ploven, som ikke komme til deres Ret der.

Alt, hvad der var udstillet, blev prøvet. Plovene stillede først i den Brede og Dybde, i hvilken de stjønnedes at gaa bedst, derefter bedømtes Arbejdet, og endelig prøvedes Trækraften ved en selvbefrivende Krafthammel, hvis Afslæsningsapparat var konstrueret af Fabrikant Vinstrup. Baade ved Bedømmelsen af Arbejdet og ved Kraftprøven viste Jorden sig mindre heldig. I den løse Jord er det vanskeligt at faa en skarp Fure, og Maalene kunne derfor ikke tages med den Nøjagtighed, som ønskeligt er. Endvidere slipper en saadan Jord langt vanskeligere end Stubjord, og da den er løs i Forvejen,

kan Plovens Evne til at smuldre Jorden ikke bedømmes saa godt. Endvidere har det for Kraftprøven stor Betydning, til hvilken Dybde Jorden har været pløjet tidligere, thi har den, som Tilfældet var med den Jord, der benyttedes her, kun været pløjet til 7", vil den Plov, der findes at gaa bedst og derfor prøves ved 8", være forholdsvis uheldigere stillet end den, der kun prøves til 7", da den ene Tomme, som ej har været brudt op før, absolut vil være langt sværere at trække op end den øvrige Jord. Det viste sig ogsaa gjennemgaaende, at de dybtgaaende Plove fordrede forholdsvis størst Kraft, hvilket dog altsaa ikke tør lægges Plovens Konstruktion til Last. De Momenter, som der særlig blev lagt Mærke til ved Arbejdets Udførelse, var Plovens Evne til at slippe og til at smuldre Jorden, det første fordi Plovens Væthed væsentligt er betinget deraf, og det sidste fordi der derved haves et Udtryk for hvorledes Ploven løser sin allervæsentligste Opgave. Havde det været Stubjord, burde Bendingen have været taget med, men denne mentes ikke at kunne bedømmes grundig her. De 2 Egenstaber, Evnen til at slippe og til at smuldre, staa, som ogsaa vil sees af det følgende, i omvendt Forhold til hinanden. Den stejlere Muldfjæl, som aabentlyst alene er istand til at smuldre Jorden i høj Grad, slipper i løs Jord ikke saa godt, saa den højere Grad af Fjnhed, som Jorden opnaaer efter en saadan Plov, maa betales, og omvendt vil den lange Plov, som stryger Juren glat, efterlade Jorden i hele sammenhængende Stykker.

Ved et saadant Møde, hvor hele Landets Plovfabrikation kunde ventes at være repræsenteret, maatte man vente meget forskellige Plove. Det viste sig ogsaa at være Tilfældet, og man fandt det derfor rigtigst at dele de danske Svingplove i 4 Klasser, og Oderlighederen af disse vare især meget forskellige. Hver enkelt Klasse er bedst stikket for visse Egne og Jordbundsforhold, og derfor maa de siges at være lige berettigede, og da Landmanden i Reglen ikke kan gaa ind paa at holde forskellige Plove til de forskellige Sorter Pløjning, han maa udføre, er

han i Reglen bedst tjent med at vælge mellem de Plove, der menes at tilfredsstille Egnens Fordringer. En Universalplov, lige brugelig under alle Forhold, kan ikke tankes, der maa i enkelte Tilfælde gaaes paa Afford, thi den Plov der f. Ex. klarer sig bedst ved 9" Dybde, vil være større og sværere end nødvendigt for en Plov til Grønjordsplojning.

Der skal nu omtales de forskjellige Klasser, medens der med Hensyn til Enkelthederne om de særlige Redskaber henvises til hosføjede „Uddrag af Resultaterne ved Redskabsprøven“, udgivet ved Landmandsforsamlingens Begyndelse af den samlede Dommerkomite.

I. Plove til lettere Brug vare alle fra det nordlige Jylland. Der var udstillet 7 Eksemplarer. De vare alle lette Plove, godt forarbejdede, en med Staalmuldfjæl og en helt af Staal (hvilket dog maa ansees for Lüksus). Bryftet var ved dem alle meget skraat, Muldfjælen lang og Plovlegemets Højde ringe (9 à 10"). De ere kun brugelige i en Dybde af 6", da Mulden i løs Jord ved større Dybder, dels paa Grund af Plovlegemets ringe Højde, dels paa Grund af Brystets Skraaning, falder over Muldfjælen ned i Juren, saa denne ej bliver ren. De slippe Jorden udmærket godt, men staa lavest af alle Svingplove med Hensyn til Smuldringen af Jorden. De lægge Juren smukt, stryge den en Del, men bryde den ikke. De bedste Eksemplarer af denne Klasse for-dre derfor, selv med Hensyn til denne begrænsede Dybde, kun ringe Trækraft. — De ere særlig henviste til deres Hjemsted og ville endvidere under alle Forhold være lette Grønjordsplove.

II. Almindelige Plove havde Repræsentanter fra de fleste Landsdele og vare udstillede i 9 Eksemplarer. De vare ikke saa ensartede som foregaaende Klasses. Gjennemgaaende vare de kortere i Plovlegemet, og Bryftet var stejlere, navnlig ved de fra Rolland-Falster med den sværere Jord. De slippe ganste godt og smuldre betydelig bedre end de foregaaende, særlig de med stejlere Muldfjæl. 3 af dem havde Staalmuldfjæl, og navnlig de 2 af dem viste sig vistnok derfor betydelig

lettere. De fandtes mest skikkede til 7" Dybde, egne sig bedst for fermuldede Jorder, men ville dog ogsaa være passende for svære Jorder til den nævnte Dybde. At den meget korte Klav giver Ploven en uregelmæssig Gang, hvorved der fordres megen Kraft, viste sig saa tydelig ved et til denne Klasse henført Eksempplar, nemlig ved Ploven fra Karolinekilde.

III. Ristpløve staa den foregaaende Klasse nærmest og have i Hovedtrækkene den samme Form. De ere dog afgjort lettere, slippe godt og ville vistnok ved Stubpløjning smuldre Jorden bedre, saa at det vil vise sig at være en hensigtsvarende Forbedring med Ristmuldfjælen.

IV. Plove til sværere Brug havde alle hjemme paa Lolland-Falster. Det ejendommelige ved dem er den høje og stejle Muldfjæl. Som Følge deraf slippe de Jorden mindre godt, men smuldre og bryde den udmærket, og er ved det høje Plovelegeme skikkede til at gaa dybt (de sværeste af dem indtil 9"). Til samme Dybde ere de næppe tungere end de foregaaende, men som alt bemærket forud, den større Dybde, enkelte af disse bleve prøvede ved, viste stort Udslag paa Kraftmaaleren. Paa Lolland-Falsters svære Jord ere de fortrinlige, og det er et Spørgsmaal, om de ikke vilde være heldige selv paa mindre svære Jorder. I Reglen tager Landmanden grumme meget Hensyn til sine Heste og til sin Havreflaske. Det fordres altid strengt af en Plov, at den skal slippe, og der bliver ofte ikke taget det tilbørlige Hensyn til om Jorden efterlades i den bedst mulig findelte Tilstand. Paa ingen af disse Plove var der Staalmuldfjæl, og dog er det rimeligt, at det vilde være en stor Forbedring netop ved disse Plove, hvor Slipningen er det svage Punkt.

V. Plove med lang Muldfjæl. Der var udstillet 3 Eksemplarer, 2 engelske og en fra Viborgen, uagtet det maatte synes besynderligt, at en saadan Form havde forvildet sig derop. De udstillede Eksemplarer vare ikke heldige; i det Hele taget kunne disse Plove ikke anbefales hos os.

VII. Hjulplove viste sig meget tunge, og der er ligeledes heller ikke her nogen Anledning til at opmuntre til Udbredelsen af dem. En Plov af amerikansk Oprindelse med roterende Skive som Muldfjæl smuldbrede Jorden udmærket, men viste sig tung. Desuden ere alle disse Plove meget dyre.

VII. Vendepllove vare repræsenterede ved et fortrinligt Eksemplar, smukt forarbejdet og simpelt i Konstruktion. Denne Plov vilde være særdeles hensigtsmæssig for bakkede Jorder.

VIII. Undergrundsplove vare tarvelig repræsenterede. Af de fremstillede Eksemplarer var det fra Allerup ret brugeligt til 12" Dybde. Det andet var aldeles forfejlet, idet det var forsynet med et ligefrem Plovlegeme, som bearbejdede hele Jurens Brede, og derfor fordrede stor Kraft for at trækkes gennem Jorden til 10" Dybde i en 7" Fure. Meningen med Undergrundsplojningen er jo kun den, at Undergrunden skal løsnes, men ikke blandes med Modjorden. I det Hele taget ere Undergrundsplove ikke meget udbredte, og Grunden dertil er den, at de paa svære Jorder, hvor de særlig skulde gjøre Gavn, fordre alt for megen Kraft.

IX. Reolplove. Der var udstillet et meget smukt Eksemplar, som prøvedes i stiv Blandsædstub, og den arbejdede udmærket. Den er sikkert meget at anbefale til slikt Arbejde. Begge Muldfjæle vare af Staal.

X. Hypepllove. I denne Klasse var udstillet en særdeles god Plov for Opflamning til Rodfrugter. Den var meget lang, hvilket til slikt Plojning, hvor det gjælder om en lige Fure, og hvor Jorden altid er fuldt behandlet i Forvejen, er heldigt. Muldfjælens Indstilling er meget snild og ligeledes Markereapparatet. Kun vil Prisen (50 Rdl.), om end næppe for høj i Forhold til det meget Materiale og Arbejde, der er ved Ploven, hindre dens Udbredelse. De andre Hypepllove vare alle af uheldig Konstruktion, og navnlig maa det kaldes en forfejlet Tanke, at ville have det samme Redskab til at være baade Hypepllov og Radrenser.

Det var en stor Mangel, at der aldeles ingen egentlige

Grubber vare udstillede. De ere uundværlige Redstaber til Brakmarkens Behandling, og de Svenskharver, som fandtes der, kunde ikke kaldes tilfredsstillende Brakharver. Ligeledes var der af Kadrensere, foruden dem der som ovenfor nævnt ogsaa kunde bruges som Hypepløve, kun en, og den var særdeles uheldig med alt for mange Jern og ustkiftet til at løsne Jorden mellem Raderne. Ogsaa den norste Kulleharve savnedes, skjønt den kan være et fortrinligt Redstab.

Harverne deltes i tunge og lette Harver.

Af tunge Harver var der 2 Slags, nemlig almindelige Svenskharver og Zigzakharver med smaa Svenskharvetænder saakaldte Lapharver, hvilke saavidt vides, her i Landet først ere fabrikerede af Hermansen, Næstved. Ved Svenskharverne var der slet intet ualmindeligt. De maa nærmest kaldes Brakharver. 2 Eksemplarer fra Møen havde Bullene paa Kant, hvilket giver større Styrke. Den fra Stang i Alstrup udstillede Svenskharve var forsynet med Hjul, hvorved Harvens Dybde ved et meget simpelt men hensigtsvarende Stilleapparat kunde gives forskjellig Dybde. Oftest bruges disse Svenskharver ogsaa til Sæddækkere, skjønt de absolut maa siges at være meget ufuldkomne Redstaber dertil, idet de umulig kunne bringe Sæden ned til en ensartet Dybde. Sæddækkerlapharven gjør det vel nok noget bedre, fordi den har flere Harvespor, men noget fuldkomment Redstab til det Brug, er den ikke. En Skovharve fra Buch, Vejle, var af en ejendommelig Konstruktion. Tværbullene bestod af meget stærke Fjedre, og paa disse vare Tænderne befastede. Den blev prøvet i Skovjord og arbejdede godt, men fordrede 2 stærke Mand til Betjening.

Lette Harver. Denne Gruppe var meget godt repræsenteret ved flere Zigzakharver, der ere udmærkede Redstaber, udføre Arbejdet saa godt som muligt og slaa aldeles den almindelige danske Ved- eller Foldharve. Denne var ogsaa repræsenteret, men ved et meget daarligt Eksempel. Alle Zigzakharverne vare gode, Howards, hvorfra de jo forøvrigt alle nedstamme, dog vist de bedste. Ved Zigzakharverne kan Tæn-

derne fordeles saaledes, at hver Tand faaer sit Harvespor, uden at Tænderne komme for tæt sammen. En Frødkæffer fra Bisstoft var tredelt med to Rækker Bulle, forsynede med meget svage og stærkt fremadstillede Tænder; den synes næppe praktisk.

Tromler. Kun et Eksempel var udstillet, nemlig en Ringtromle fra Allerup. Den havde 2 Åxer forsynede med Kamme, der grebe ind i hinanden; men den gjorde meget ringe Virkning ved Prøverne. Man savner ofte tunge og virksomme Tromler, og det var Skade, at Tromlerne ikke vare bedre repræsenterede.

Dommerkomiteens Beretning om Resultaterne af Redskabsprøverne lød saaledes:

	Fabrikantens Navn.	Furens		Kraft Pd.
		Brede.	Dybde.	
Plove til lettere Brug.	Smed M. Krabbe, Hørsted pr. Thisted . . .	10"	6"	138
	Smed Berstergaard, Frøslev paa Mors . . .	8"	5"	143
Almindelige Plove.	Smed Rasmussen, Koldby pr. Thisted . . .	10"	7"	205
	Smed Larsen, Baarst paa Aalborg	9"	5"	228
	Smed N. Hansen, Karleby paa Falster . . .	7"	6"	241
	Smed P. Rasmussen, Branderslev pr. Nakflov	9"	7"	278
	Pedersen, Skovlunde pr. Kjøbenhavn	6"	7"	212
	do. do. do.	6"	7"	217
	Smed Pedersen, Stjørbaek pr. Ribe	7"	7"	217
	K. Pedersen, Frederikshavn	7"	7"	310
Ristplove.	Hansen, Ringe pr. Odense	7"	6"	247
	Søren Jensen, Karolinekilde pr. Odense . .	7"	5"	326
	Smed M. Larsen, Svanninge pr. Faaborg . .	7"	7"	208
	Hansen, Ullebølle pr. Faaborg	7"	7"	206
	Smed Bork, Kastrop pr. Gram	6"	7"	210
Plove til sværere Brug.	Pedersen, Nørreballe pr. Maribo	7"	8"	259
	K. Jensen, Høleby pr. Maribo	7"	9"	343
	Pedersen, Nørreballe pr. Maribo	7"	8"	270
	do. do.	8"	7"	326
Plove med lang Muld= sjæl. Hjulpløve.	Andersen, Bandholm	8"	7"	204
	Howard, ved U. Rosing	7"	7"	213
	Andersen Overlund, Viborg	7"	6"	293
	Howard, ved U. Rosing	10"	6"	334
	Stallnecht, Horsens	10"	6"	293
	Howard ved U. Rosing	10"	6"	280
	Hornsby, ved U. Rosing	10"	6"	290
do. do.	9"	8"	445	
Metlard, Southwell & Co., v. S. E. Pe= terfen & Co.	9"	8"	445	
Bendeplove. Under= grundsplove.	Larsen, Svanninge pr. Faaborg	6"	6"	208
	Allerup, Odense	411
	S. Larsen, Ringe pr. Odense	427
Reolplove. Hjypepløve.	S. Pedersen, Skovlunde pr. Kjøbenhavn . .	8"	9"	370
	Hornsby, ved U. Rosing, til Oplamning
	Allerup, Odense, Hype- og Kensepløve
	Phoeniz, Odense do.
	Andersen, Overlund pr. Viborg, do.
Mainforth & Son, ved E. Benzon, en Stuffer	

Slipper Sorden	Smuldrer Sorden.	Plovens Pris.	Anmærkninger.	Lidets Præmie.
højeste er 10.	Points			
10	5	30	} En lignede smedet 15 Rdl. } Forstillingen kunde være heldigere konstrueret, } desuden bemærkes at den fra Vaarst har } en daarlig Gang.	25
10	5	15		
10	5	18	} Gaar stødt, Trækket mindre heldigt	25
8	4	18		
10	8	15	} Trækket mindre heldigt	25
10	10	22		
10	6	19	} Ploven for kunstig, Skjærestruerne uheldige, } Stjertene for korte.	
10	6	20		
8	8	20	} Ploven uheldig. } Muldsjælen for lav ved Bryftet	25
10	6	18		
10	7	25	} Stjertene for korte og lave. } Nafen temmelig svag.	
2	2	18		
10	9	22	} Nafen runder vel meget	25
10	8	20		
10	8	20	} Bil med Skælplow maasse være heldig paa } Stubjord Præmieret som almindelig Plow. } Stjertene lidt spinkelt affivede	25
6	10	18		
5	9	15	} Nafen runder vel meget, } kan ikke gaa saa } dybt som de tre foregaaende.	
8	6	15		
7	8	15	} For kort i Stjertene, mangler Saandtag. } Samme Bemærkning om Dybden som ovenst.	
10	5	32		
5	5	23	} Ansees ikke at egne sig for danske Forhold.	
10	5	42		
10	5	50	} Egne sig ikke for danske Forhold.	
10	5	32		
10	20	75	} Efter et Princip med roterende Skive som } Muldsjæl, uden Langjern med opstaaende } Kant paa Skjæret. Prisen meget høj.	
7	9	32		
..	..	20	} Plow for bakkede Jorder til middeldyb Pløjning } Kan i 7" Jure trækkes af 2 Heste til 12" } Dybde. Meget stærk bygget.	10
..	..	25		
..	..	25	} For kunstig, Skjærestruerne uhenftsmæssige, } kan ei gaa dybere end 10".	25
10	10	25		
..	..	50	} Solid og stærk Plow. Muldsjælens Indstil- } ling heldig	10
..	..	20		
..	..	24		
..	..	23		
..	..	22		

	Fabrikantens Navn.	Furens	
		Brede.	Dybde.
Lunge Harver.	Stang, Alstrup, Falster, Svenskharver til min- dre Brug	30"	4"
	Peterfen, Mannemark paa Møen, Svenskharve	48"	5"
	do. do. - do.	50"	5"
	N. Hansen, Karleby, Svenskharve	45"	6"
	Hermansen, Næstved, Sæddæklapharve	72"	6"
	N. Petersen, Mannemark paa Møen, do.	72"	4"
	do. do. Sæddækker
	K. Jensen, Høleby, Svær Bratharve	48"	8"
	Buch, Beile Nørrefovfogedbolig, Skovharve
Lette Harver.	Schulz, Frederits, Zigzakharve	84"	"
	do. do. do.
	Howard ved U. Rosing, do.	72"	"
	do.	90"	"
	do.	72"	"
	Peterfen, Nørreballe, 4delt Ledharve af Jern	56"	"
	Howard, ved U. Rosing, Lænkharve	72"	"
	Rainforth & Son, ved E. Benzon, Kjødeharve
	Hermansen, Næstved, Zigzakharve	96"	"
	Bistoft, Biskop pr. Viborg, Frøsæddækker	132"	"
Tromler.	Allerup, Ddense, Ringtromle

Fortøjet, som ved Pløvene er af meget forskjellig Konstruktion og ofte at være hensigtsmæssigt, solidt og godt og at fortjene Efterlignelse. Ligeledes henleder Befæstelse og Overgang til Muldskjælen paa mange af de udfillede Pløve trænger monnets Bestaaenbed, at dets Befæstelse er solid og simpel, og at dets Overgang til for de Pløve, hvortil smedede Stjære bruges, og som skulle forventes at finde større

ver og Trømler

Antal Harve- spor.	Preis.	Anmærkninger.	Tildelt Præmie.
	<i>Rd</i> <i>K</i>		<i>Rd</i>
5	16 "	Hensigtsmæssig Indstilling ved Hjul, brugelig som Sæddækler, Lænderne vel brede og vise neppe nok nedad med Spidsen. Prisen temmelig høj . . .	10
10	16 "	Bullene af Jern paa Kant, Lændernes Krumning meget god, kunde være lidt højere.	
13	18 "	Som foregaaende, maa være mindst 2" højere.	
9	14 3	Uheldig Konstruktion.	
32	24 "	15
32	18 "	Solidere Udførelse af Hermansens Lapharve . . .	20
13	26 "	Er i fast Jord for svær for 4 Heste, Lænderne uheldig fordelte.	
25	"	Smukt Arbejde, prøvet af Forstmand og befunden god . . .	15
45	23 "	Bullene stærke og Lændernes Befæstelse synes at være god og hensigtsmæssig . . .	10
60	26 "	Smuldrer Jorden godt, Harvens 3 Dele lidt uheldig sammensjæbe.	10
60		Til meget let Brug, meget god til at ryste Kvik ud.)	
40		Næppe saa god som næstforegaaende.	
48	18 "	Meget klodset, altfor tung til let Brug og egner sig ikke til sværere.	
"	32 "		
64	31 3		
64	30 "	Slæber meget stærkt, Lænderne for tæt fillede.	
"	" "	Uheldig Konstruktion, gaar for meget paa Næsen.	
90	90 "	Arbejder utilfredsstillende.	

mere kunstigt end heldigt, finder Komiteen f. Ex. ved Ploven fra R. Jensen, Gøleby Komiteen særlig D'Herrer Fabrikanters Opmærksomhed paa Skjæret, hvis Form, til Forbedringer. Der maa forlanges, at dets Form er vel appasjet efter Jords-Muldsjælen ikke danner stoppende Kanaler eller Vinkler, og tillige vil det være heldigt Udbredelse, at Smedningen af det ikke frembyder særlige Vansteligheder.

Komiteen.